

RADA FUNDACJI

Halina Bortnowska-Dąbrowska
Janusz Grzelak
Michał Nawrocki
Marek Antoni Nowicki
Stefan Starczewski

ZARZĄD FUNDACJI

Prezes: **Danuta Przywara**
Wiceprezes: **Jerzy Ciemniowski**
Sekretarz: **Adam Bodnar**
Skarbnik: **Elżbieta Czyż**
Członek Zarządu: **Janina A. Kłosowska**

Warszawa dnia 15 listopada 2010 r.

**LIST OTWARTY W SPRAWIE PLURALIZMU
INFORMACYJNEGO W POLSKICH ŚRODKACH
MASOWEGO PRZEKAZU**

W związku z ustaleniami z konferencji pt. „Własność mediów, pluralizm informacyjny, wolność słowa” zorganizowanej w dniach 29-30 października 2010 r. „Obserwatorium wolności mediów w Polsce” Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka razem ze Stowarzyszeniem Dziennikarzy Polskich – Oddział Warszawski oraz organizacją Human Rights House Foundation **pragnie wyrazić zaniepokojenie zmniejszającą się ilością zagranicznych serwisów informacyjnych w polskich mediach** – sytuacją, która ma miejsce zarówno w publicznej, jak i w komercyjnej telewizji, radiu oraz w prasie. Naszym zdaniem taki stan rzeczy ma istotny wpływ na prawo do informacji obywateli oraz prowadzi nieuchronnie do sytuacji, w której polski odbiorca pozbawiony jest możliwości uzyskania informacji o bieżących wydarzeniach na świecie oraz zrozumienia sytuacji na arenie międzynarodowej.

Naszym zdaniem zbyt duży wpływ na zawartość serwisów informacyjnych w polskich mediach ma wywierana na nie presja komercyjna. W polskich mediach, **brakuje debat i ambitnych informacji** Media o charakterze „tabloidowym” będą istnieć, jednak uważamy, że właściwy im sposób przekazywania informacji nie może dominować u wszystkich nadawców. Zdajemy sobie sprawę, iż obsługa zagraniczna jest kosztowna, pozostaje ona jednak niezbędna i warta nieustannej uwagi.

W polskich serwisach informacyjnych za wiele miejsca poświęca się informacjom krajowym, podczas gdy informacje zagraniczne, które są prezentowane, wydają się być wybierane na podstawie niejasnych kryteriów. Odnosimy wrażenie, że **polskie media wiele uwagi poświęcają personalnym konfliktom politycznym oraz wydarzeniom o bieżącym, często sensacyjnym charakterze na rzecz rzetelnych relacji i analiz zagadnień o charakterze krajowym i zagranicznym.**

Uzupełnienie serwisów informacyjnych analitycznymi oraz kompleksowymi wiadomościami z kraju jak i ze świata umożliwiłoby odbiorcom bieżące, systematyczne obserwowanie sytuacji na arenie międzynarodowej. W tym celu chcielibyśmy zwrócić uwagę na **konieczność utworzenia redakcji międzynarodowych, działających w sposób stały.** Pozbawienie widzów dostępu do informacji z zagranicy sprawia, że standardy informacyjne w Polsce odbiegają od wzorów redakcji zagranicznych.

Ważność zmiany przekazywanych treści wynika w dużej mierze z pozycji Polski na arenie międzynarodowej. Udział naszego kraju w wielu porozumieniach i sojuszach oraz fakt bycia stroną umów międzynarodowych wiążą się z koniecznością informowania o wydarzeniach mających znaczenie dla sytuacji w naszym kraju, w szczególności związanymi

z ochroną praw człowieka. Wiele umów międzynarodowych ma w Polsce status ponadustawowy, co oznacza, że obowiązują one jako druga co do ważności, zaraz po Konstytucji RP, grupa aktów normatywnych stosowanych w Polsce. Z tego względu, **istotne jest prezentowanie informacji o wydarzeniach zagranicznych z uwzględnieniem polskiego kontekstu i zmian związanych z tymi wydarzeniami mających wpływ na nasz kraj – takich informacji polski odbiorca nie znajdzie w serwisach zagranicznych.**

W naszej opinii zmiana sytuacji jest konieczna przede wszystkim ze względu na wymagania, jakie wynikają z dwóch zasad: zasady wolności słowa oraz zasady pluralizmu mediów. Pierwsza z nich, zawarta m.in. w **art. 10 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka**, wiąże się nie tylko z obowiązkami o charakterze negatywnym, ale nakłada na państwo także obowiązki pozytywne. W niedawnym wyroku *Manole i inni przeciwko Mołdawii* (skarga nr 13936/02, wyrok z 17 września 2009 r.) Europejski Trybunał Praw Człowieka wskazał, iż **na władzach telewizji publicznej ciąży obowiązek przedstawiania niezależnych i zróżnicowanych informacji, świadczących o różnorodności geopolitycznej i kulturowej.**

Zasada pluralizmu wynika natomiast z **art. 11 Europejskiej Karty Praw Podstawowych, w myśl którego „szanuje się wolność i pluralizm mediów”**. Nie odnosi się ona wyłącznie do pluralizmu własności mediów, ale również do różnorodności przekazywanych informacji. Na wielowymiarowość pluralizmu zwróciła również uwagę **Komisja Europejska w trzystopniowej analizie opracowanej w styczniu 2007 r.** (*Commission three-step approach for advancing the debate on media pluralism within the European Union*, IP/07/52). Zgodnie z nią pluralizm oznacza dbanie o różnorodność geopolityczną i kulturową. Oznacza to konieczność przedstawiania zróżnicowanych poglądów, ujęć i wieloaspektowego ukazywania spraw w celu realizacji tzw. „communication right” odbiorcy, dającego mu prawo do uzyskania pełnej, uczciwej informacji oraz możliwość usłyszenia i porównania wielu opinii. Ponadto, na różnorodność geograficzną przekazywanych informacji powołuje się m.in. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji w przyjętym dokumencie *Strategia państwa Polskiego w dziedzinie mediów elektronicznych na lata 2005-2020*, definiując zasadę pluralizmu w mediach.

Naszym zdaniem osoby ze struktur właścicielskich mediów mają największy wpływ na zmianę sytuacji, która umożliwi przywrócenie informacyjnych proporcji w **polskich mediach oraz lepszą jakość przekazywanych informacji**. Odniesienie do tego, co dzieje się na świecie, jest kluczowe i przyczynić się może do polepszenia jakości polskich serwisów oraz do zmniejszenia stopnia w jakim standardy polskich mediów odbiegają od międzynarodowych. Apelujemy o działania zmierzające do takich zmian, zgodnie z przywoływaną zasadą wolności słowa i pluralizmu mediów.

List otwarty został opracowany przez Dominikę Bychawską oraz Monikę Gebel, prawniczki „Obserwatorium wolności mediów w Polsce”.